

Book Reviews

Audiovizuálny preklad na Slovensku v teórii a praxi

Gromova, E. – Janecova, E. (eds.): *Audiovizuálny preklad: výzvy a perspektívy*. Nitra: FF UKF, 2014. 181 p. ISBN 978-80-558-0572-6.

Audiovizuálny preklad (preklad pre audiovizuálne médiá, dabing, titulkovanie) možno v súčasnosti bez pochyb zaradiť k frekventovanej a vyhľadávanej oblasti translatológie. Problematika audiovizuálneho prekladu, prepojenia jeho teórie s praxou sa na Slovensku zaraďuje k doposiaľ málo prebádaným. O to cennejšou sa javí publikácia *Audiovizuálny preklad: výzvy a perspektívy* zostavovateľiek Edity Gromovej a Emílie Perez (rod. Janecovej) z Katedry translatológie Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá vôbec ako prvá predstavuje ucelený vývoj domáceho uvažovania o audiovizuálnom preklade a nastoľuje aktuálne otázky prekladateľskej a mediálnej praxe.

Publikácia je rozdelená do troch častí. Prvá podáva obraz audiovizuálneho prekladu v ponímaní domácich teoretikov i praktikov. Ján Želonka v príspevku *Myslenie o preklade pre audiovizuálne médiá na Slovensku a v zahraničí včera, dnes a zajtra* sumarizuje poznatky z teórie audiovizuálneho prekladu v slovenskom i zahraničnom kontexte, pričom sa venuje otázke možného smerovania audiovizuálneho prekladu v budúcnosti. Lenka Jalilah Hrušková vo svojej štúdií *Semiotické a hermeneutické aspekty prekladu audiovizuálnych textov* analyzuje a špecifikuje princípy semiotiky a hermeneutiky v translačnom procese. Mirka Brezovská (*Pár slov o audiovizuálnom preklade*) zaujímavým spôsobom upozorňuje na špecifiká prekladateľskej práce a zamýšľa sa nad fungovaním profesie doma a v zahraničí. Na článok Mirky Brezovskej tematicky nadväzuje štúdia Emílie Perez (rod. Janecovej) *Audiovizuálny preklad: teória vs. prax*. Autorka sa sústreďuje na vymedzenie, prieskum základných prekladateľských kompetencií a ich uplatnenie v praxi. Pútavý názov má príspevok Alojza Keniža – *Ako ďalej s prekladom v audiovizuálnych médiách?*, ktorý je motivovaný celkovou spoločensko-kultúrnou situáciou v slovenskej verejnoprávnej televízii. Autor analyzuje nepriaznivú situáciu v súvislosti s prekladom dialógových listín či iných audiovizuálnych textov a akcentuje odbornú prípravu prekladateľov i skúsenostný komplex. Ďalšie dva príspevky sa venujú užšie vymedzeným témam – Lucia Kozáková (*Špecifiká prekladu dokumentárnych filmov*) sa zameriava na metódu „voice-over“ ako najbežnejšiu formu prenosu dokumentov do slovenčiny. Kultúrne odkazy a bikultúrnosť translátora sú predmetom príspevku *Preklad kultúrnych odkazov v audiovizuálnych dielach* autorky Anny Ostrihoňovej. Problematike titulkovania sa venuje Miroslav Pošta (*Titulkovanie v ČR: súčasný stav opomíjané disciplíny a možnosti do budúcnosti*), Kateřina Garajová (*Překlad titulků jako didaktická metoda*) opisuje možnosti využitia titulkovania pri výučbe cudzích jazykov.

Druhú časť tvoria rozhovory s osobnosťami na poli domácej audiovizie – dabingovými režisérmi a dramaturgmi Bohumilom Martinákom, Martinom Beňuškom, Štefániou Gorduličovou, prekladateľkou Oľgou Ruppeldtovou či s úpravcom, prekladateľom Jánom Štrasserom. V poslednej, tretej časti, sa predstavujú vybrané publikácie domácich i zahraničných autorov, pričom v centre ich bádania stojí audiovizuálny preklad. Spomenieme napríklad slovenského zvukového majstra dabingu Gregora Makariana či autorku nemeckej proveniencie Sabine Pahlkeovú. Zaujímavou súčasťou zborníka je aj bibliografia zostavená E. Perez a I. Tyššom, ktorá ponúka užitočný prehľad prác o audiovizuálnom preklade od domácich autorov publikovaných na Slovensku do roku 2013.

Publikácia nesporne predstavuje prínos v oblasti slovenského uvažovania o audiovizuálnom preklade a hoci je prvou lastovičkou, môže byť impulzom k ďalšiemu vedeckému bádaniu v danej oblasti a v neposlednom rade k skvalitneniu prekladu audiovizuálnych textov v praxi.

Mgr. Andrej Zahorák
Department of Translation Studies
Faculty of Arts
Constantine the Philosopher University in Nitra
Slovakia
andrej.zahorak@ukf.sk